

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

8 oktober 2003

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Filip Dewinter, Herman De Reuse en Karim Van Overmeire
en mevrouw Marijke Dillen –**

**betreffende het laten uitvoeren door de Vlaamse regering van een onafhankelijk onderzoek
naar de solidariteitsmechanismen tussen de gefederaliseerde entiteiten in België**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Een essentieel kenmerk van elke federale staat vormt de solidariteit tussen de gefederaliseerde entiteiten. Voor de openbare financiën van een federaal land betekent die solidariteit expliciete en impliciete overdrachten tussen die gefederaliseerde entiteiten.

Concreet vloeien die transfers tussen de deelgebieden voort uit expliciete en impliciete bronnen. Een expliciete bron vormen de transfers in het kader van de bijzondere financieringswet terwijl de impliciete bronnen van transfers verscholen liggen in de federale overheidsbegroting en in de sociale zekerheid.

De impliciete transfers komen tot stand wanneer een deelgebied relatief meer bijdraagt tot de federale belastingen en/of socialezekerheidsontvangsten dan het in de vorm van federale overheidsuitgaven en/of socialezekerheidsuitgaven terugkrijgt. Die afwijkingen geven aanleiding tot transfers, hetgeen ons – in de Belgische context en in het licht van de realiteit van de transfers van Vlaanderen naar Wallonië – confronteert met fundamentele vragen omtrent efficiëntie en solidariteit. Zo kan de vraag worden gesteld of er al dan niet misbruik wordt gemaakt van solidariteitsmechanismen.

Voor een helder inzicht hierin zijn er betrouwbare cijfers nodig die duidelijk maken hoe groot die transfers zijn en of ze objectief te verantwoorden zijn.

De meest recente studie is de geactualiseerde studie van de KBC-economen De Boeck en Van Gompel waarin de overdrachten tussen de drie gewesten tot in 1999 werden geanalyseerd. De KBC-economen komen uit op een totaal van overdrachten van Vlaanderen naar de twee andere gewesten ter waarde van 200 miljard frank, wat overeenkomt met ongeveer 3,5 % van het Vlaamse primaire inkomen. Volgens deze economen zou alleen een sterkere economische groei en een snellere inkrimping van de werkloosheid in Wallonië en Brussel de tendens in de toekomst kunnen ombuigen.

Uit recente rapporten van het IMF, de OESO en de EU blijkt overigens dat België (net als Duitsland en Italië) met hardnekkige regionale verschillen in economische prestaties kampt. Interregionale transfers zijn erop gericht om dergelijke verschillen tijdelijk te compenseren. Het is hierbij de be-

doeling dat deze transfers uitdoven doordat de zwakkere regio een inhaalbeweging maakt. De diverse studies hierover wijzen er tot dusver op dat die inhaalbeweging structureel uitblijft. De recente VBO-analyse die met een eigen rekenmethode stelt dat de transfers van Vlaanderen naar Wallonië weliswaar lager zijn dan de cijfers die de KBC-economen gaven, doet aan de realiteit van zeer aanzienlijke transfers niets af. Ze zegt bovendien niets over de gerealiseerde evolutie van de transfers tot nogtoe.

Bovendien heeft veel onderzoek, zoals dat van de Vlaamse Onderzoeksgroep Sociale Zekerheid uit 1994, erop gewezen dat de transfers steeds meer terug te brengen zijn tot een verschil in economische bijdrage van elke regio tot de nationale welvaart. De kern van het probleem is dus dat de transfers structureel zijn door structurele verschillen in sociaal-economische dynamiek.

Zelfs wanneer men de mening zou zijn toegedaan dat elementen, zoals de verschillende arbeidsmarktsituatie in de gewesten, het verschil in het huidige loonpeil en het loonpeil uit het verleden en verschillen in demografische structuur, determinanten zouden zijn die een "objectieve rechtvaardiging" aanreiken, blijft er na de verrekening van die determinanten nog een belangrijk deel van de transfers onverklaarbaar waarbij de cultuurverschillen tussen de regio's opduiken (o.a. in de medische sector).

Het Vlaams Economisch Verbond en zelfs de OESO, vinden dan ook dat Vlaanderen eigen klemtonen moet kunnen leggen in de sociale zekerheid.

Hiervoor bestaat trouwens een wettelijke basis. De bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, met aanvullingen in 1988 en 1989, bepaalt dat de gemeenschappen en gedeeltelijk de gewesten bevoegd zijn voor het gezinsbeleid, voor belangrijke segmenten van het gezondheidsbeleid en voor het bejaardenbeleid. De wet zegt verder dat de gewesten bevoegd zijn voor belangrijke elementen in verband met de arbeid : een groot deel van het werkgelegenheidsbeleid (vooral de arbeidsbemiddeling) en de beroepsopleiding (m.b.t. deze aspecten worden in Vlaanderen nu overigens al eigen klemtonen gelegd).

Het is echter overduidelijk dat de federale sectoren van de sociale zekerheid zeer nauw aansluiten bij deze gemeenschaps- en gewestbevoegdheden : de kinderbijslagen horen bij het gezinsbeleid, de ziektekosten- en invaliditeitsverzekering sluiten aan bij

het gezondheidsbeleid, de pensioenen sluiten aan bij het bejaardenbeleid en de werkloosheidsvergoedingen bij het werkgelegenheidsbeleid. Het coherentiebeginsel houdt in dat de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de deelstaten een coherent beleid niet in de weg mag staan. De bevoegdheidsverdeling dient zodanig te worden uitgebouwd dat coherente bevoegdheidspakketten ontstaan.

Nu berusten de instrumenten om een coherent beleid te voeren bij verschillende overheden.

Het verbreken van de institutionele band tussen het gezondheidsbeleid en de ziekte- en invaliditeitsverzekering, het bejaardenbeleid en de pensioenen en het minimuminkomen voor bejaarden, het gezinsbeleid en de gezinsbijslagen, het mindervalidenbeleid en de toelagen aan mindervaliden, het werkgelegenheidsbeleid en de werkloosheidsverzekering, en het mobiliteitsbeleid en het spoorbeleid dient dan ook ongedaan te worden gemaakt.

De vijf resoluties die het Vlaams Parlement op 3 maart 1999 heeft aangenomen, dienen dan ook onverkort te worden uitgevoerd.

Filip DEWINTER

Herman DE REUSE

Karim VAN OVERMEIRE

Marijke DILLEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op :

1° de vijf resoluties van 3 maart 1999 van het Vlaams Parlement betreffende de staatshervorming (*Parl. St.* VI. Parl. 1998-1999, nrs. 1339/3, 1340/3, 1341/2, 1342/4 en 1343/2) ;

2° het Vlaamse regeerakkoord van juli 1999 waarin in deel I "Meer democratie en een beter bestuur", hoofdstuk 2 "Institutionele vernieuwing" een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds een categorie A van "hervormingen die snel doorgevoerd kunnen worden" en anderzijds een categorie B van "noodzakelijke hervormingen waarvoor een diepgaander overleg noodzakelijk is" en waarbij voor die laatste categorie wordt gesteld dat "in de eerste helft van deze legislatuur in het kader van de nieuwe dialoog van gemeenschap tot gemeenschap een definitieve oplossing moet worden geboden" voor een aantal knelpunten die worden opgesomd ;

3° het feit dat toenmalig minister-president Patrick Dewael in zijn "Prioriteitennota staatshervorming. Beter bestuur door coherente bevoegdheden" van 7 januari 2003 voorstelde de huidige solidariteitsmechanismen wetenschappelijk in kaart te laten brengen ;

4° het feit dat toenmalig minister-president Patrick Dewael in zijn "Prioriteitennota staatshervorming. Beter bestuur door coherente bevoegdheden" van 7 januari 2003 voor een volgende staatshervorming prioriteit gaf aan de bevoegdheids- en middelenherschikkingen waarbij hij coherente bevoegdheidspakketten eiste voor het werkgelegenheidsbeleid en het economische beleid, het mobiliteitsbeleid en het gezondheids- en gezinsbeleid ;

5° de verklaringen van toenmalig minister-president Patrick Dewael tijdens de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement van 6 november 2002, nadien nog herhaald in de pers, dat hij de komende weken en maanden tot een hecht front tussen de Vlaamse partijen wou komen om na de federale verkiezingen van volgend jaar nieuwe stappen in de

staatshervorming te zetten, waaruit blijkt dat de Vlaamse regering er zich van bewust is dat een nieuwe staatshervorming noodzakelijk is ;

6° de verklaringen van voormalig minister-president Patrick Dewael tijdens de vergadering van 13 mei 2003 van de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken, waarbij hij stelde dat de Vlaamse regering bereid is een uitvoerige onafhankelijke studie te laten uitvoeren die uitgaat van de democratisch gelegitimeerde vraag naar transparantie van de geldstromen in het federale België ;

– vraagt de Vlaamse regering een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren om de huidige solidariteitsmechanismen wetenschappelijk in kaart te brengen en zo nodig te vervangen door een objectief, omkeerbaar systeem dat er niet toe leidt dat de ontvangende gemeenschap of het ontvangende gewest per capita meer overhoudt dan de betalende gemeenschap of het betalende gewest.

Filip DEWINTER

Herman DE REUSE

Karim VAN OVERMEIRE

Marijke DILLEN
